

Vergaderjaar 2013–2014

33 805 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2013 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2013 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 3

Artikel 5, vierde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 schrijft voor dat een meerjarige begrotingsreserve kan worden aangehouden ten laste van een beleidsartikel. De begrotingsreserve is bestemd als budgettaire voorziening voor de garantstelling door het Ministerie van OCW voor ontstane restschuld bij onderwijsinstellingen die in gebreke blijven om gesloten leningen en kredieten, bedoeld in de artikelen 48, eerste lid, en 49, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2001 terug te betalen.

De begrotingsreserve inzake garantiestelling restschuld speelt een rol voor zowel het universitair onderwijs, het hoger beroepsonderwijs, het middelbaar onderwijs, het voortgezet onderwijs als het primair onderwijs. Uit een oogpunt van administratieve doelmatigheid is het niet gewenst dat er vijf aparte begrotingsreserves worden aangehouden ten laste van de betrokken beleidsartikelen (1, 3, 4, 6 en 7). Om die reden wordt door middel van dit wetsartikel bepaald dat de begrotingsreserve gekoppeld kan worden aan het niet-beleidsartikel Apparaatskosten (artikelnummer 95). Inhoudelijk is de begrotingsreserve bestemd om het begrotingsbeheer met betrekking tot de betrokken beleidsartikelen op een doelmatige wijze vorm te geven.

De geest van artikel 5, vierde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 wordt daarmee geen geweld aangedaan. In het kader van de voorgenomen herziening van de Comptabiliteitswet zal een algemene wettelijke voorziening worden getroffen. Zolang die voorziening er nog niet is, zal jaarlijks in de begrotingswet van OCW deze afwijkingsbepaling worden opgenomen.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1.	Leeswijzer	3
2.	Het beleid	3
2.1.	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties	3
2.2.	Beleidsartikelen	6
2.3.	Niet-beleidsartikelen	27

1. LEESWIJZER

Allereerst is de begrotingsstaat voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten voor de begroting van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opgenomen. Hierin wordt inzicht gegeven in de financiële wijzigingen die op beleidsartikelniveau worden voorgesteld in de begroting voor het jaar 2013.

In paragraaf 2 «Het beleid» wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste begrotingsmutaties uit dit wetsvoorstel (paragraaf 2.1). Vervolgens wordt inzicht gegeven in de begrotingsmutaties op artikelniveau voor de beleidsartikelen en de niet-beleidsartikelen (paragraaf 2.2 en 2.3). Hierbij worden uitgaven- en ontvangstenmutaties groter dan € 2,2 miljoen toegelicht. Mutaties op de verplichtingen worden alleen toegelicht als ze substantieel afwijken van de uitgavenmutaties.

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien er sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties, wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat er verplichtingen zijn aangegaan die niet tot een uitgavenmutatie leiden (zoals het aangaan van garantieverplichtingen in het kader van schatkistbankieren) of door regelingen waarvoor de verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

2. HET BELEID

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

In de 2e suppletoire begroting van OCW wordt een verdere uitwerking gegeven aan de besluiten van het kabinet over de Najaarsnota voor het begrotingshoofdstuk van OCW (VIII). Als gevolg hiervan wordt in de OCW-begroting in 2013 een uitgavenpeil van € 35,2 miljard geraamd. Het geraamde ontvangstenniveau is € 1,2 miljard.

In tabel 1 wordt de aansluiting getoond van de uitgaven en ontvangsten tussen de incidentele suppletoire begroting 2013 en de 2^e suppletoire begroting 2013. Een deel hiervan is al gepresenteerd in de Miljoenennota 2014 en de hiermee samenhangende OCW-begroting 2014.

Tabel 1 Overzicht belangrijkste suppletoire mutaties 2013 (bedragen x € 1 miljoen)

	Artikel	Uitgaven	Ontvangsten
Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013		34.352,6	1.190,5
Stand 1e suppletoire begroting + incidentele suppletoire begroting 2013		35.174,7	1.158,7
Belangrijkste mutaties:			
1	Nationaal Onderwijsakkoord (NOA)	1, 3	150,0
			–

		Artikel	Uitgaven	Ontvangsten
2	Wettelijk verplichte prijsbijstelling 2013	diversen	67,8	–
3	Overlopende verplichtingen uit 2012	diversen	20,8	–
4	Inzet eindejaarsmarge	91	– 200,7	–
5	Ramingsbijstelling studiefinanciering, WTOS en lesgeld	11, 12, 13	– 69,0	0,3
6	Mee- en tegenvallers	diversen	– 27,3	64,1
7	Overlopende verplichtingen naar 2014 e.v.	diversen	– 56,9	–
8	Beleidsmatig overig	11	19,7	19,7
9	Rentemutatie (generaal)	11	–	– 20,0
10	Niet relevante uitgaven	11	90,0	–
11	Technisch overig	diversen	7,6	16,4
Stand 2e supplettoire begroting 2013			35.176,7	1.239,3

Toelichting op de belangrijkste mutaties:

1) Nationaal Onderwijsakkoord (NOA)

Het Ministerie van OCW zet de komende jaren additionele middelen in om vooral jonge leraren aan het werk te houden. In 2013 stelt OCW een incidenteel bedrag van € 150,0 miljoen beschikbaar om in het primair onderwijs (€ 85 miljoen) en voortgezet onderwijs (€ 65 miljoen) de instellingen in de gelegenheid te stellen 3.000 jonge leraren in dienst te houden en te nemen.

2) Wettelijk verplichte prijsbijstelling 2013

Dit betreft de uitdeling van de wettelijk verplichte prijsbijstelling voor 2013 voor primair onderwijs (€ 20,8 miljoen), de ov-kaart (€ 22,9 miljoen), media (€ 13,7 miljoen), lesgelden (€ 5,8 miljoen), huisvesting musea (€ 2,4 miljoen) en internationale organisaties (€ 2,3 miljoen).

3) Overlopende verplichtingen uit 2012

Op diverse artikelen zijn er verplichtingen die niet in 2012 tot uitgaven hebben geleid maar wel in 2013. Het gaat onder meer om verplichtingen voor de diagnostische toets, het Programma Vernieuwing Studiefinanciering en huisvestingsmiddelen Caribisch Nederland.

4) Inzet eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge uit 2012 ter grootte van € 200,7 miljoen is ingezet ter dekking van de wettelijk verplichte prijsbijstelling voor 2013 (€ 67,8 miljoen) en de overlopende verplichtingen uit 2012 (€ 20,8 miljoen). Tenslotte is € 112,1 miljoen gebruikt ter dekking van de additionele middelen uit het Nationaal Onderwijsakkoord om de instellingen in de gelegenheid te stellen 3.000 jonge leraren in dienst te houden en te nemen (waar in het geheel € 150 miljoen aan besteed wordt).

5) Ramingsbijstelling studiefinanciering, WTOS en lesgeld

De per saldo neerwaartse bijstelling van de ramingen heeft verschillende oorzaken:

- een neerwaartse bijstelling van de kaderrelevante uitgaven van de basisbeurs en de aanvullende beurs;
- hogere uitgaven bij de aanvullende beurs voor ho studenten die de eerste 5 maanden de aanvullende beurs als gift krijgen toegekend;
- lagere omzettingen bij de ov-kaart dan geraamd en hogere toekenningen van de ov-kaart in 2013 dan geraamd;
- neerwaartse technische bijstellingen als gevolg van overlijden, een psychische stoornis of een handicap;
- er wordt door vooral minderjarige deelnemers bol minder dan verwacht gebruik gemaakt van de regeling tegemoetkoming schoolkosten (WTOS).

6) Mee- en tegenvallers

Dit betreft een saldering van diverse mee- en tegenvallers. De belangrijkste meevallers bij de uitgaven zijn:

- op de uitgaven voor de lerarenbeurs blijft incidenteel € 15 miljoen over omdat er minder aanvragen zijn dan dat er aan budget beschikbaar is;
- doordat er minder asielzoekers in Nederland zijn, wordt er minder gebruik gemaakt van de regeling nieuwkomers vo, leerplusarrangement vo en eerste opvang vreemdelingen. Hierdoor vallen de uitgaven die hiermee samenhangen lager uit (– € 12,5 miljoen).

De belangrijkste meevallers bij de ontvangsten zijn:

- in het po is sprake van meer ontvangsten omdat gemeenten ontvangen middelen voor de regeling Brede School en Binnenmilieu niet hebben ingezet. Deze middelen zijn daarom teruggevorderd (€ 17,0 miljoen);
- ook in het vo is sprake van meer ontvangsten als gevolg van het terugvorderen van middelen naar aanleiding van de controle op aanvragen in het kader van de regeling binnenmilieu en energieuinigheid (€ 18,0 miljoen);
- de afrekening van de prestatiesubsidies voortijdig schoolverlaten (vsv) leidt tot € 13,0 miljoen aan meer ontvangsten;
- er wordt in 2013 € 6,0 miljoen terugontvangen van leraren en scholen op verstrekte lerarenbeurzen en studieverlof, omdat leraren hun studie niet of niet voldoende hebben afgerond.

7) Overlopende verplichtingen naar 2014 e.v.

Op diverse artikelen zijn er verplichtingen die niet in 2013 tot uitgaven leiden maar in 2014 of latere jaren (overlopende verplichtingen). Het gaat onder meer om verplichtingen ten behoeve van de decentralisatie van huisvesting van voormalige Rijksmusea en de Visiebrief Cultuur beweegt (ten behoeve van de Cultuurkaart).

8) Beleidsmatig overig

Dit betreft middelen voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) voor de derde tranche van het Programma Vernieuwing Studiefinanciering (PVS) (€ 7,4 miljoen) en voor uitvoeringskosten in 2013 (€ 12,3 miljoen), waaronder het wegwerken van achterstallig onderhoud en de uitvoering van de implementatie van de maatregelen uit het regeerakkoord. Daartegenover staan meer ontvangsten (€ 19,7 miljoen) doordat de ontvangsten van het onterecht kaartbezit van de ov-studentenkaart vanaf nu via OCW ontvangen worden. Voorheen verrekende DUO deze ontvangsten zelf met de vervoersbedrijven.

9) Rentemutatie (generaal)

De rente ontvangsten vallen lager uit dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een lage rente en minder spontane aflossingen.

10) Niet relevante uitgaven

De niet-relevante uitgaven voor studiefinanciering zijn hoger dan geraamd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een hoger aantal studenten met een prestatiebeurs op bol niveau 3–4 en een hoger aantal studenten in het wo. Daarnaast zijn er minder omzettingen bij de ov-kaart in het ho en meer toekenningen van de ov-kaart. Ook zijn er meer uitgaven aan rentedragende leningen.

11) Technisch overig

Het betreft overboekingen met andere departementen en desalderingen van uitgaven met ontvangsten.

2.2 Beleidsartikelen

Artikel 1. Primair onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	9.726.096	10.009.409	147.327	10.156.736
Waarvan garantieverplichtingen		110	10.595	10.705
Totale uitgaven	9.727.312	10.010.515	136.732	10.147.247
Waarvan juridisch verplicht	99,7%	99,7%		99,7%
Bekostiging	9.179.183	9.463.820	141.263	9.605.083
• Hoofdbekostiging	8.985.514	9.270.152	103.763	9.373.915
– Bekostiging Primair Onderwijs	8.972.783	9.257.268	103.703	9.360.971
– Bekostiging Caribisch Nederland	12.731	12.884	60	12.944
• Prestatiebox	167.100	167.100	0	167.100
• Aanvullende bekostiging	26.568	26.568	37.500	64.068
– Conciërgeregeling	19.515	19.515	0	19.515
– Passend onderwijs	0	0	26.000	26.000
– Onderwijstijdverlenging	7.053	7.053	0	7.053
– Overig	0	0	11.500	11.500
Subsidies	113.894	125.251	- 1.647	123.604
– Regeling Onderwijsvoorziening jonggehandicapten	23.862	23.862	0	23.862
– Nederlands onderwijs buitenland	17.449	17.449	0	17.449
– Herstart en Op de Rails	19.162	19.162	0	19.162
– Basis voor Presteren (School aan Zet en Bèta Techniek)	10.000	17.836	0	17.836
– Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	10.000	10.000	0	10.000
– Overig	33.421	36.942	- 1.647	35.295
Opdrachten	21.761	20.258	- 4.763	15.495
Bijdragen aan agentschappen	31.550	31.574	1.879	33.453
– Dienst Uitvoering Onderwijs	31.550	31.574	1.879	33.453
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	8.616	8.625	0	8.625
– Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds	6.416	6.425	- 9	6.416
– UWV	2.200	2.200	9	2.209
Bijdragen aan medeoverheden	360.987	360.987	0	360.987
– Gemeentelijk onderwijsachterstanden-beleid	260.987	260.987	0	260.987
– Convenant G37	95.000	95.000	0	95.000
– Ondersteuning niet G37	5.000	5.000	0	5.000
Bijdragen aan sociale fondsen	11.321	0	0	0
– Brede Scholen	11.321	0	0	0
Ontvangsten	1.661	1.661	35.000	36.661

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 147,3 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 10,6 miljoen) wordt veroorzaakt door:

- Garantieverplichtingen aan onderwijsinstellingen die in 2013 zijn aangegaan en waar OCW garant voor staat (€ 10,6 miljoen).

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

- Het budget voor de bekostiging primair onderwijs (Hoofdbekostiging) wordt per saldo met € 103,7 miljoen verhoogd. De belangrijkste oorzaken zijn:
  - In het kader van het Nationaal Onderwijsakkoord (NOA) wordt éénmalig € 150 miljoen beschikbaar gesteld, waarmee de instellingen in de gelegenheid worden gesteld 3.000 jonge leraren in dienst te houden en te nemen. Het aandeel van het primair onderwijs bedraagt € 85,0 miljoen en het aandeel voortgezet onderwijs bedraagt € 65 miljoen;
  - De uitdeling van de wettelijk verplichte prijsbijstelling voor 2013 (€ 20,8 miljoen);
  - Meer terugvorderingen bij scholen dan verwacht ten gevolge van onterechte declaraties van wachtgeldkosten die het Participatiefonds (Pf) aan hen had vergoed (€ 14,5 miljoen). Dit bedrag wordt aan het Pf teruggestort;
  - Interne herschikkingen van bekostiging primair onderwijs naar aanvullende bekostiging (– € 37,5 miljoen) in verband met de kosten van de regeling stimulering passend onderwijs en compensatieregeling maatregelen AWBZ.
- Het budget Aanvullende bekostiging wordt met € 37,5 miljoen verhoogd vanwege interne herschikkingen vanuit hoofdbekostiging primair onderwijs in verband met de kosten van de regeling stimulering passend onderwijs en compensatieregeling maatregelen AWBZ.

Opdrachten

- Het budget voor opdrachten wordt per saldo met € 4,8 miljoen verlaagd. De belangrijkste oorzaken zijn:
  - De bijdrage aan DUO voor BRON PO, en het naar boven bijstellen van de meerjarenbegroting BRON PO (– € 1,1 miljoen) alsmede voor de uitvoering van de experimenten Passend Onderwijs (– € 0,8 miljoen);
  - De bijdrage aan beleidsartikel 3 (VO) in verband met de examenkosten VSO (– € 0,9 miljoen) en voor de kosten die het College voor Examens maakt voor de invoering van de centrale eindtoets (– € 0,2 miljoen);
  - De bijdrage aan beleidsartikel 16 (OWB) voor het project ouderbetrokkenheid (– € 0,3 miljoen);
  - Daarnaast zijn op diverse grote projecten zoals o.a. invoering centrale eindtoets en krimp door vertraging minder uitgaven gedaan dan oorspronkelijk geraamd (– € 0,9 miljoen).

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 35,0 miljoen verhoogd als gevolg van:

- Meerontvangsten bij de afhandeling van jaarrekeningen en de afrekening van diverse subsidies (€ 3,5 miljoen);
- De terugvordering van gemeenten van niet ingezette middelen voor de regeling Brede School (€ 5 miljoen) en de regeling Binnenmilieu (€ 12 miljoen);

- Meer terugvorderingen bij scholen dan verwacht ten gevolge van onterechte declaraties van wachtgeldkosten die het Participatiefonds (Pf) aan hen had vergoed (€ 14,5 miljoen). Dit bedrag wordt aan het Pf teruggestort.

Artikel 3. Voortgezet onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	7.043.703	7.356.263	153.331	7.509.594
Waarvan garantieverplichtingen			73.207	73.207
Totale uitgaven	7.074.820	7.387.380	49.007	7.436.387
Waarvan juridisch verplicht	99,95%	99,95%		99,95%
Bekostiging	6.924.719	7.244.172	40.145	7.284.317
• Hoofdbekostiging	6.563.846	6.862.027	52.645	6.914.672
– Bekostiging voortgezet onderwijs lumpsum	6.551.413	6.849.235	54.645	6.903.880
– Bekostiging Caribisch Nederland	12.433	12.792	– 2.000	10.792
• Prestatiebox	130.000	148.000	0	148.000
– Regeling prestatiebox voortgezet onderwijs	130.000	148.000	0	148.000
• Aanvullende bekostiging	230.873	234.145	– 12.500	221.645
– Regeling aanvullende bekostiging maatschappelijke stage in het VO	47.893	47.893	0	47.893
– Tijdelijke regeling subsidiëring experimenten leergang vmbo-mbo2 2008–2013, incl. borgingscohort vmbo-mbo2	24.113	27.366	0	27.366
– Regeling IGVO (Internationaal Georiënteerd Voortgezet Onderwijs)	3.741	3.760	0	3.760
– Regeling leerplusarrangement, nieuwkomers en eerste opvang vreemdelingen	86.205	86.205	– 12.500	73.705
– Regeling regionaal zorgbudget en reboundvoorzieningen	66.885	66.885	0	66.885
– Regeling visueel gehandicapten	1.206	1.206	0	1.206
– Regeling bekostiging kenniscentra voor leerwerktrajecten vmbo	830	830	0	830
Subsidies	53.810	49.519	3.137	52.656
– Stichting Kennisnet (basissubsidie) PO, VO, BE	19.229	19.500	0	19.500
– ICT-projecten	1.090	819	300	1.119
– Beter presteren (Scholen aan Zet en Platform Beta en Techniek)	5.700	190	0	190
– Onderwijs Bewijs	3.092	3.092	0	3.092
– Regionale verwijzingscommissies VO	6.985	6.985	0	6.985
– Overige projecten	17.714	18.933	2.837	21.770
Opdrachten	374	374	0	374
– In- en uitbesteding	374	374	0	374
Bijdragen aan agentschappen	27.284	27.599	3.383	30.982
– Dienst Uitvoering Onderwijs	27.284	27.599	3.383	30.982
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	68.339	65.422	2.342	67.764
– ZBO: College voor Examens	3.321	3.338	6.774	10.112
– SLOA: onderwijs ondersteunende instellingen PO/VO/BVE (incl. examens)	65.018	62.084	– 4.432	57.652
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	294	294	0	294
– GRAZ (ECML) en PISA	294	294	0	294
Ontvangsten	1.361	1.361	18.000	19.361

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013 + ISB» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 153,3 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 104,3 miljoen) wordt veroorzaakt door:

- Garantieverplichtingen kredieten aan onderwijsinstellingen die in 2013 zijn aangegaan en waar OCW garant voor staat (€ 73,2 miljoen).
- Bijstelling van de verplichtingenraming om aan te sluiten bij de verwachte realisatie (€ 31,1 miljoen).

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

- Het budget voor bekostiging wordt per saldo met € 40,1 miljoen verhoogd door:
  - In het kader van het Nationaal Onderwijsakkoord (NOA) wordt éénmalig € 150 miljoen beschikbaar gesteld waarmee de instellingen in de gelegenheid worden gesteld 3.000 jonge leraren in dienst te houden en te nemen. Het aandeel van het primair onderwijs bedraagt € 85,0 miljoen en het aandeel voortgezet onderwijs bedraagt € 65 miljoen;
  - Minder gebruik van de regeling leerplusarrangement, nieuwkomers en eerste opvang vreemdelingen (– € 12,5 miljoen).
  - Kasschuif naar 2014 van een deel van de continuïteitsgarantie aan Amarantis (– € 2,7 miljoen).
  - Een overboeking naar het Ministerie van Economische Zaken (– € 5,8 miljoen). Het betreft het aandeel groen onderwijs in de lumpsummiddelen uit de Begrotingsafspraken 2014.
  - Overige diverse mutaties (– € 3,9 miljoen).

Subsidies

- Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 3,1 miljoen verhoogd door:
  - Kasschuif vanuit 2012 met betrekking tot een vertraging van het project diagnostische tussentijdse toets (€ 3,0 miljoen).
  - Kasschuif vanuit 2012 met betrekking tot een uitvoeringstekort over 2012 van de uitgaven voor Caribisch Nederland (€ 2,0 miljoen).
  - Overige (voornamelijk overboekingen) (– € 1,9 miljoen).

Bijdragen aan agentschappen

- Het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs wordt per saldo met € 3,4 miljoen verhoogd door diverse overboekingen.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

- Het budget voor ZBO's/RWT's wordt per saldo met € 2,3 miljoen verhoogd door:

- Verhoging van het budget voor het College voor Examens voor het uitvoeren van diverse projecten (o.a. staatsexamens NT2 en taal en rekenen) (€ 6,8 miljoen).
- Van de onder «subsidies» geboekte kasschuif van de middelen voor het project diagnostische tussentijdse toets is uiteindelijk een groot deel niet meer nodig gebleken in 2013 (- € 2,5 miljoen).
- Diverse overboekingen (- € 2,0 miljoen).

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 18,0 miljoen verhoogd als gevolg van het terugvorderen van middelen naar aanleiding van de controle op aanvragen in het kader van de regeling binnenmilieu en energiezuinigheid.

Artikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e supplettoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2013 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	3.564.888	3.637.681	- 6.403	3.631.278
Waarvan garantieverplichtingen		9.780	19.450	29.230
Totale uitgaven	3.500.665	3.535.730	- 19.192	3.516.538
Waarvan juridisch verplicht	99%	99%		99%
Bekostiging	3.358.110	3.394.735	- 6.493	3.388.242
• Hoofdbekostiging	3.098.315	3.149.470	- 697	3.148.773
- Bekostiging roc's/overige regelingen	2.928.356	2.978.291	303	2.978.594
- Bekostiging kbb's	107.496	107.981	0	107.981
- Bekostiging Caribisch Nederland	4.142	4.845	- 1.000	3.845
- Bekostiging vavo	58.321	58.353	0	58.353
• Prestatiebox	30.700	4.100	0	4.100
- Taal en Rekenen	0	0	0	0
- Stagebox	26.600	0	0	0
- VSV	4.100	4.100	0	4.100
• Aanvullende bekostiging	229.095	241.165	- 5.796	235.369
- Schoolmaatschappelijk werk in het mbo	14.017	14.017	0	14.017
- Versterken centrale en uniforme toetsing	13.612	1.584	0	1.584
- RMC's	31.885	31.925	0	31.925
- Plusvoorzieningen overbelaste Jongeren en wijk scholen	30.400	30.400	0	30.400
- Programmagelden regio's	19.700	19.700	0	19.700
- Convenanten met RMC-regio's	12.100	12.100	0	12.100
- Aanvullende vergoeding experimenten vmbo-mbo 2	5.099	5.804	0	5.804
- Leerlinggebonden financiering (LGF)	43.762	53.615	0	53.615
- Taal en Rekenen	58.520	59.520	- 5.796	53.724
- School-ex 2.0	0	12.500	0	12.500
Subsidies	37.261	38.845	- 3.916	34.929
- Actieplan Laaggeletterdheid	4.000	4.000	0	4.000
- Pilots laaggeletterdheid	5.000	5.000	0	5.000
- Sectorplan mbo-hbo techniek	400	400	0	400
- Netwerkscholen	3.000	3.000	0	3.000
- Loopbaanoriëntatie	3.000	3.000	0	3.000
- Overige projecten	21.861	23.445	- 3.916	19.529
Opdrachten	6.441	6.441	- 1.187	5.254
- In- en uitbesteding	6.441	6.441	- 1.187	5.254
Bijdragen aan agentschappen	16.969	17.306	1.438	18.744
- Dienst Uitvoering Onderwijs	16.969	17.306	1.438	18.744

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	8.724	8.724	637	9.361
– College voor Examens	363	363	0	363
– Wet SLOA	8.361	8.361	637	8.998
Bijdragen aan medeoverheden	19.877	16.326	– 9.671	6.655
– Caribisch Nederland	19.877	16.326	– 9.671	6.655
Bijdragen aan sociale fondsen	53.283	53.353	0	53.353
– Participatiebudget	53.283	53.353	0	53.353
Ontvangsten	0	0	13.500	13.500

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 6,4 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 12,8 miljoen) wordt veroorzaakt door:

- Garantieverplichtingen aan onderwijsinstellingen die in 2013 zijn aangegaan en waar OCW garant voor staat (€ 19,5 miljoen).
- Diverse mutaties waarvan de verplichtingen in 2013 worden aangegaan en de uitgaven in 2014 plaatsvinden (– € 6,7 miljoen).

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

- Het budget voor de bekostiging wordt per saldo met € 6,5 miljoen verlaagd. De verlaging is met name het gevolg van de volgende mutaties:
  - Een bijstelling van € 5,8 miljoen voor de wettelijk verplichte prijsbijstelling 2013.
  - Een overboeking naar het Ministerie van Economische Zaken (– € 4,8 miljoen). Het betreft het aandeel groen onderwijs in de lumpsummiddelen uit de Begrotingsafspraken 2014.
  - Een saldo van overboekingen aan het Ministerie van Economische Zaken voor de bijdrage in de stagebox en in de aanpak jeugdwerkloosheid via School-ex 2.0 (– € 0,7 miljoen).
  - Een bedrag voor de bekostiging van Caribisch Nederland wordt doorgeschoven naar 2014 (– € 1 miljoen).
  - Een overboeking van taal en rekenen naar het instrument bijdrage aan ZBO's/RWT's voor de centrale ontwikkeling examens taal en rekenen en Engels (– € 5,1 miljoen). Deze middelen worden verstrekt aan CITO
  - Een overboeking naar het artikel voorgezet onderwijs voor kosten van College van Examens van het project taal en rekenen (– € 0,7 miljoen).

Subsidies

- Het budget voor overige projecten wordt per saldo met € 3,9 miljoen verlaagd. De verlaging is met name het gevolg van de volgende mutaties:
  - Een deel van de middelen wordt doorgeschoven naar 2014 (– € 2,2 miljoen). Deze verlaging wordt grotendeels verklaard door het doorschuiven van aantal verschillende posten. Het betreft onder andere uitstel van het onderzoek verkorten en intensiveren, uitvoering implementatie Focus op Vakmanschap en voor het opzetten van informatie-uitwisseling voor het traject onderwijs-arbeidsmarkt.
  - Een overboeking van € 1,2 miljoen naar het artikel van DUO voor de uitvoeringskosten van het digitaal verzuimloket en voor vsv van de niet-bekostigde instellingen.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

- Het budget voor bijdragen aan ZBO's/RWT's wordt per saldo met € 0,6 miljoen verhoogd. De belangrijkste oorzaken zijn:
  - Een overboeking van € 5,1 miljoen van aanvullende bekostiging taal en rekenen naar het instrument bijdrage aan ZBO's/RWT's voor de centrale ontwikkeling examens taal en rekenen en Engels. Deze middelen worden verstrekt aan CITO
  - Een overboeking naar het artikel voorgezet onderwijs voor kosten van College van Examens voor het uitvoeren van de staatsexamens NT2 (– € 4,5 miljoen).

Bijdragen aan (inter)nationale organisaties/medeoverheden

- Het budget voor Caribisch Nederland wordt per saldo met € 9,7 miljoen verlaagd. Deze verlaging is met name het gevolg van de volgende mutaties:
  - Een deel van de middelen wordt doorgeschoven naar 2014 (– € 10 miljoen). Deze verlaging wordt grotendeels verklaard door een vertraging in het masterplan onderwijshuisvesting, waardoor betalingen pas later kunnen plaatsvinden.
  - De aflossing van een renteloze lening van het eiland Bonaire van € 0,7 miljoen per jaar.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 13,5 miljoen verhoogd vanwege de terugontvangsten van prestatiesubsidies vsv. Alle scholen die het vsv-convenant hebben ondertekend (alle mbo-instellingen en nagenoeg alle vo-scholen) hebben een voorschot op de prestatiesubsidie vsv ontvangen. De omvang van het voorschot is gebaseerd op de beoogde vermindering van 40% van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters ten opzichte van het peiljaar 2005–2006. Scholen die minder dan 40% reductie hebben gerealiseerd betalen het verschil tussen het voorschot en de gerealiseerde reductie terug.

Artikel 6. Hoger beroepsonderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	2.608.146	2.764.343	- 5.696	2.758.647
Waarvan garantieverplichtingen	0	0	32.843	32.843
Totale uitgaven	2.603.548	2.611.946	- 1.164	2.610.782
Waarvan juridisch verplicht	99,90%	99,90%		99,90%
Bekostiging	2.562.176	2.569.577	- 1.364	2.568.213
• Hoofdbekostiging	2.403.250	2.410.458	- 1.364	2.409.094
– Onderwijsdeel hbo	2.316.159	2.332.781	- 1.364	2.331.417
– Deel ontwerp en ontwikkeling	68.607	68.693	0	68.693
– Bekostiging tweede bachelor- en mastergraden in het hbo	2.000	2.000	0	2.000
– Bekostiging experimenten open bestel	15.000	5.500	0	5.500
– Bekostiging postinitiële masteropleidingen hbo	1.484	1.484	0	1.484
• Prestatiebox	158.926	159.119	0	159.119
– Kwaliteit en profiel (behoort tot Onderwijsdeel hbo)	158.926	159.119	0	159.119
Subsidies	23.284	23.663	0	23.663
– Regeling bevordering kennisfunctie hogescholen	19.967	19.967	0	19.967
– Regeling stimulering Bèta/techniek (Sectorplan mbo-hbo techniek 2011–2016)	0	0	0	0
– Studiekeuze-informatie hoger onderwijs	2.400	2.475	0	2.475
– Bestuurlijk arrangement Hogeschool Zeeland	0	0	0	0
– Praktijkgericht onderzoek (Raak)	0	0	0	0
– Overig	917	1.221	0	1.221
Opdrachten	100	100	0	100
– Uitbesteding	100	100	0	100
Bijdragen aan agentschappen	17.988	18.606	200	18.806
– Dienst Uitvoering Onderwijs	17.988	18.606	200	18.806
Ontvangsten	1.213	5.981	0	5.981

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

*Toelichting mutaties:***Verplichtingen**

De verplichtingen worden met € 5,7 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (– € 4,5 miljoen) wordt veroorzaakt door:

- Garantieverplichtingen/rekening-courant kredieten aan onderwijsinstellingen die in 2013 zijn aangegaan en waar OCW garant voor staat (€ 32,8 miljoen).
- Aanpassing van de verplichtingenraming als gevolg van een neerwaartse bijstelling van de bekostiging in 2014 vanwege de Referentieraming 2013 (– € 30,6 miljoen). Overeenkomstig de bekostigingsregeling wordt de kasmutatie 2014 verplicht in het jaar 2013.
- Bijstelling van de verplichtingenraming om aan te sluiten bij de verwachte realisatie (– € 6,7 miljoen).

Artikel 7. Wetenschappelijk onderwijs*Budgettaire gevolgen van beleid*

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	4.060.547	4.209.576	- 38.138	4.171.438
Totale uitgaven	4.018.288	4.060.860	3.518	4.064.378
Waarvan juridisch verplicht	99,9%	99,9%		99,9%
Bekostiging	3.967.328	4.010.035	3.707	4.013.742
• Hoofdbekostiging	3.847.707	3.890.768	3.707	3.894.475
– Onderwijsdeel wo	1.552.269	1.590.148	- 3.230	1.586.918
– Onderzoeksdeel wo	1.705.386	1.707.232	379	1.707.611
– Deel ondersteuning geneeskundig onderwijs en onderzoek	585.552	588.888	6.558	595.446
– Bekostiging tweede mastergraden in het wo	4.500	4.500	0	4.500
• Prestatiebox	119.621	119.267	0	119.267
– Kwaliteit en profiel (behoort tot Onderwijsdeel wo)	119.621	119.267	0	119.267
Subsidies	23.028	22.861	- 200	22.661
– Subsidieregeling Sirius programma	10.302	10.302	0	10.302
– Subsidieregeling Libertas Noodfonds	745	745	0	745
– 3TU's samenwerking	3.500	3.500	0	3.500
– Toetsing en Toetsgestuurd leren	2.260	2.260	0	2.260
– Overig	6.221	6.054	- 200	5.854
Opdrachten	1.583	1.583	0	1.583
– Uitbesteding	1.583	1.583	0	1.583
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	3.874	3.878	0	3.878
– Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO)	3.874	3.878	0	3.878
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	22.475	22.503	11	22.514
– Organisaties excl. NVAO en SKI 123	22.475	22.503	11	22.514
Ontvangsten	16	16	146	162

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 38,1 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (- € 41,7 miljoen) wordt grotendeels veroorzaakt door:

- Aanpassing van de verplichtingenraming als gevolg van een neerwaartse bijstelling van de bekostiging in 2014 vanwege de Referentieraming 2013 (- € 11,6 miljoen) en als gevolg van de loonbijstelling 2013 voor het jaar 2014 betreffende de sector academische ziekenhuizen (€ 6,6 miljoen). Overeenkomstig de bekostigingsregelgeving wordt deze kasmutaties 2014 verplicht in het jaar 2013.
- Bijstelling van de verplichtingenraming om aan te sluiten bij de verwachte realisatie (- € 35,1 miljoen).

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor de hoofdbekostiging wordt per saldo met € 3,7 miljoen verhoogd:

- Deze verhoging is deels het gevolg van een overboeking van € 6,6 miljoen van het Ministerie van VWS van de loonbijstelling 2013 betreffende de sector academische ziekenhuizen.
- Een overboeking naar het Ministerie van Economische Zaken (– € 3,0 miljoen). Het betreft het aandeel groen onderwijs in de lumpsummidelen uit de Begrotingsafspraken 2014.

Artikel 8. Internationaal beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	8.573	9.500	388	9.888
Totale uitgaven	16.969	17.048	0	17.048
Waarvan juridisch verplicht	90%	90%		96%
Subsidies	1.471	1.606	0	1.606
– Duitsland Instituut Amsterdam (DIA)	707	842	0	842
– Frans-Nederlandse academie (FNA)	0	0	0	0
– Netherlands house for Education and Research (Nether)	450	450	0	450
– Incidentele subsidies voor het uitwisselen van cultuur	314	314	0	314
– Overige incidentele subsidies	0	0	0	0
Opdrachten	373	373	0	373
– Beleidsonderzoek en benchmarking	200	200	0	200
– Incidentele Internationale activiteiten	173	173	0	173
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	14.625	14.569	0	14.569
– OCW-vertegenwoordiging in het buitenland	2.191	2.135	0	2.135
– Europees Platform	5.456	5.456	0	5.456
– Nederlandse Taalunie	3.186	3.186	0	3.186
– Europa College Brugge	30	30	0	30
– Unesco	20	20	0	20
– OESO CERI	76	76	0	76
– Fulbright Center	408	408	0	408
– SICA Cultureel Contact Punt	90	90	0	90
– Stichting Ons Erfdeel	185	185	0	185
– Nationaal Agentschap Leven Lang Leren (EU-programma)	1.748	1.748	0	1.748
– Programma's Agentschap NL (inclusief uitvoeringskosten)	1.185	1.185	0	1.185
– Incidentele EU-programma's en activiteiten	50	50	0	50
Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	500	500	0	500
– Vlaams-Nederlands huis DeBuren (Hoofdstuk 5 BuZa)	500	500	0	500
Ontvangsten	99	99	0	99

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven.

Artikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	437.534	384.755	16.505	401.260
Totale uitgaven	437.534	384.755	- 25.695	359.060
Waarvan juridisch verplicht	92%	92%		92%
Bekostiging	219.104	170.197	- 1.750	168.447
• Hoofdbekostiging	64.835	16.194	- 250	15.944
– Beloning LeerKracht lumpsum po/vo/bve	64.835	16.194	- 250	15.944
• Prestatiebox	34.140	33.700	0	33.700
– Professionalisering po/vo/bve	34.140	33.700	0	33.700
• Aanvullende bekostiging	120.129	120.303	- 1.500	118.803
– Functiemix VO Randstadregio's	61.152	61.256	0	61.256
– Salarismix MBO Randstadregio's	40.997	41.067	0	41.067
– Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen	17.980	17.980	- 1.500	16.480
Subsidies	200.331	196.440	- 24.445	171.995
– Lerarenbeurs/zij-instroom	106.527	107.300	- 17.000	90.300
– impuls lerarentekorten vo en wetenschap en techniek pabo	15.000	15.000	- 4.000	11.000
– Stimuleren regionale samenwerkingsverbanden pabo's en schoolbesturen	11.500	20.500	0	20.500
– Verankering academische opleidingsschool	2.520	2.520	0	2.520
– Innovatieimpuls Onderwijs	3.791	5.100	0	5.100
– G.O.- en vakbondsfaciliteiten po	5.488	5.498	0	5.498
– Arbeidsmarkt-/kennisactiviteiten po	2.230	2.230	0	2.230
– Onderwijscoöperatie	2.930	2.930	0	2.930
– Open Universiteit (LOOK)	3.930	3.930	0	3.930
– Promotiebeurs voor leraren	7.700	8.391	0	8.391
– Projecten professionalisering	12.370	2.684	0	2.684
– Projecten regionale arbeidsmarktproblematiek	4.000	6.000	0	6.000
– Overige projecten	22.345	14.357	- 3.445	10.912
Opdrachten	3.864	3.864	0	3.864
– Onderzoek, ramingen en communicatie	3.864	3.864	0	3.864
Bijdragen aan agentschappen	6.302	6.307	500	6.807
– Dienst Uitvoering Onderwijs	6.302	6.307	500	6.807
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	7.933	7.947	0	7.947
– Stichting Vervangingsfonds/Bedrijfs-gezondheid	7.933	7.947	0	7.947
Ontvangsten	0	0	7.000	7.000

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 16,5 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 42,2 miljoen) wordt grotendeels veroorzaakt doordat:

- In 2013 alle verplichtingen in het kader van de regelingen «professionalisering mbo 2014» en «versterking samenwerking lerarenopleidingen en scholen 2013–2016» (Stcrt-2013-17567) worden aangegaan, die tot kasuitgaven leiden in 2014 tot en met 2016 (in totaal € 41,0

miljoen). In de oorspronkelijke begroting was hiervan geraamd dat deze verplichtingen (deels) eerst in 2014 zouden worden aangegaan.

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

- Het budget voor «Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen» wordt met € 1,5 miljoen verlaagd omdat het aantal studenten (bepalend voor het niveau van de bekostiging) op de betreffende scholen nog niet het maximum heeft bereikt dat in de aanvullende bekostigingsregeling is opgenomen.

Subsidies

- Het budget voor «Lerarenbeurs/zij-instroom» wordt met € 17,0 miljoen verlaagd omdat het aantal aanvragen op de betreffende regeling achter blijft bij het aantal dat in het budget van de raming en de regeling is verwerkt.
- Van het budget 2013 voor «Impuls lerarentekorten vo en wetenschap en techniek pabo» wordt een bedrag van € 4,0 miljoen verschoven naar 2014. Dit om het totale budget voor deze impuls (€ 100 miljoen) in tact te laten voor de jaren 2013 tot en met 2016 en daarmee in overeenstemming te brengen met het beoogde uitgavenpatroon.
- Het budget voor «Overige projecten» wordt per saldo met € 3,5 miljoen verlaagd. Enerzijds vallen de middelen (€ 3 miljoen) ten behoeve van de Inspectie van het Onderwijs voor differentiatie in het toezicht op artikel 9 vrij (worden elders ingezet) en anderzijds is een bedrag van € 0,5 miljoen overgeboekt naar de Dienst Uitvoering Onderwijs voor de ondersteuning/uitvoering van een aantal subsidie-regelingen.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 7,0 miljoen verhoogd in verband met door leraren terugbetaalde beurzen (€ 6 miljoen), één en ander als gevolg van het voortijdig stoppen met hun opleiding, en door ontvangsten (€ 1 miljoen) op het afrekenen van in voorgaande jaren verstrekte projectsubsidies.

Artikel 11. Studiefinanciering

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e supplettoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2013 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	4.039.626	4.063.513	71.759	4.135.272
Totale uitgaven	4.039.626	4.063.513	71.759	4.135.272
Waarvan juridisch verplicht	100%	100%		100%
Inkomensoverdracht	2.402.502	2.455.540	- 4.023	2.451.517
• Basisbeurs	1.225.778	1.214.932	3.000	1.217.932
– Gift (R)	1.038.274	1.023.050	- 12.000	1.011.050
– Prestatiebeurs (NR)	187.505	191.882	15.000	206.882
• Aanvullende beurs	623.533	628.381	8.000	636.381

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
- Gift (R)	547.623	528.054	8.000	536.054
- Prestatiebeurs (NR)	75.910	100.327	0	100.327
• Reisvoorziening	407.351	497.414	- 30.023	467.391
- Bijdrage aan vervoersbedrijven (R)	601.109	697.137	- 15.023	682.114
- Gift (R)	547.780	565.680	- 15.000	550.680
- Prestatiebeurs (R)	- 741.539	- 765.403	0	- 765.403
• Overige uitgaven	145.840	114.813	15.000	129.813
- Overige uitgaven relevant (R)	110.532	115.040	- 10.000	105.040
- Overige uitgaven niet-relevant (NR)	35.308	- 227	25.000	24.773
Leningen	1.535.667	1.506.072	50.000	1.556.072
- Rentedragende lening (NR)	1.308.632	1.358.658	50.000	1.408.658
- Collegegeldkrediet (NR)	227.035	147.414	0	147.414
Bijdragen aan agentschappen	101.457	101.901	25.782	127.683
- Dienst Uitvoering Onderwijs (R)	101.457	101.901	25.782	127.683
Ontvangsten	763.301	726.296	5.000	731.296
- Ontvangen rente en relevante hoofdsom (R)	287.914	241.288	- 20.000	221.288
- Kortlopende vorderingen (R)	60.974	72.911	25.000	97.911
- Terugontvangen hoofdsom (NR)	414.413	412.097	0	412.097
Relevante uitgaven:	2.205.236	2.265.459	- 18.241	2.247.218
Niet relevante uitgaven:	1.834.390	1.798.054	90.000	1.888.054
Relevante ontvangsten:	348.888	314.199	5.000	319.199
Niet relevante ontvangsten:	414.413	412.097	0	412.097

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Inkomensoverdrachten

- Het budget voor de basisbeurs wordt per saldo met € 3,0 miljoen verhoogd.
  - Enerzijds worden de relevante basisbeursuitgaven met € 12,0 miljoen verlaagd. Er zijn namelijk minder bol'ers in het giftregime dan geraamd (- € 5,0 miljoen) en er is, voornamelijk in het hoger onderwijs, minder prestatiebeurs omgezet in gift (- € 7,0 miljoen) dan geraamd.
  - Anderzijds vallen de niet-relevante basisbeursuitgaven € 15,0 miljoen hoger uit. Een stijging ten opzichte van de raming van zowel het aantal deelnemers mbo/bol met prestatiebeurs als studenten in het ho met recht op basis-prestatiebeurs leidt tot deze budgetbijstelling.
- Het budget voor de aanvullende beurs wordt met € 8,0 miljoen verhoogd. Dit is het saldo van minder dan geraamde aanvullende beursuitgaven (direct gift) aan deelnemers op bol niveau 1-2 en bij zowel de bol niveau 3-4 en het ho meer omzettingen van aanvullende beurs in gift.
- Het budget voor de reisvoorziening valt per saldo € 30,0 miljoen lager uit.

Ten opzichte van de raming zijn er minder betalingen voor de reisvoorziening nodig (– € 15,0 miljoen). Daarnaast zijn er meer toekenningen aan studenten met recht op een ov-kaart in het prestatie-regime. Vanwege de boekhoudsystematiek leidt dit tot een relevante meevaller (– € 15,0 miljoen).

- Het budget voor overige programma-uitgaven wordt met per saldo € 15,0 miljoen verhoogd.
Vanwege overlijden of een functiestoornis kan studiefinanciering worden kwijtgescholden. Het beroep op deze regeling is minder groot dan verwacht waardoor een relevante meevaller ontstaat (– € 10,0 miljoen). Een niet-relevante mutatie van € 25,0 miljoen wordt veroorzaakt door deze boekhoudkundige aansluitingsposten, waaronder ook de tegenboeking van de meevaller van € 15,0 miljoen bij het onderdeel reisvoorziening.

Leningen

- In de raming is uitgegaan van een lager gemiddeld geleend bedrag dan gerealiseerd in 2013 op basis van de toenmalige verwachtingen van de inflatie. Daarnaast is er een (procentueel lichte) stijging van het aantal studerende die leent. Daardoor is er € 50,0 miljoen meer uitgegeven dan geraamd.

Bijdragen aan agentschappen

- Het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) wordt per saldo met € 25,8 miljoen verhoogd. Dit betreft het totaal van vijf mutaties:
  - Een interne budgetoverboeking van € 2,9 miljoen ten behoeve van de uitvoeringskosten voor de reisvoorziening;
  - Een mutatie van € 7,4 miljoen voor de uitvoering van de derde tranche van het Programma Vernieuwing Studiefinanciering (PVS);
  - Een bedrag van € 2,5 miljoen (kasschuif) ten behoeve van PVS 2013 dat in 2012 niet tot besteding is gekomen;
  - Een interne budgetoverboeking van € 0,7 miljoen in verband met de uitvoeringskosten ten behoeve van Caribisch Nederland en
  - Een mutatie van totaal € 12,3 miljoen voor o.a. het SEPA-proof maken van de studiefinancieringssystemen, het uitvoeren van de maatregelen uit het regeerakkoord en het wegwerken van achterstallig ICT-onderhoud.

Ontvangsten

- Het ontvangstenbudget wordt met € 5,0 miljoen verhoogd. Dit is het saldo van de volgende mutaties;
  - Minder rente-ontvangsten dan geraamd (– € 20,0 miljoen) bij de langlopende rentedragende leningen,
  - Meer ontvangsten (€ 5,3 miljoen) door meer aflossingen dan geraamd bij de kortlopende vorderingen,
  - Een mutatie van € 19,7 miljoen als gevolg van meerontvangsten op het gebied van het onterecht OV-kaartbezit. OCW int deze ontvangsten nu zelf. Voorheen verrekende DUO deze ontvangsten met de vervoersbedrijven.

Artikel 12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	115.298	112.114	- 5.000	107.114
Totale uitgaven	115.298	112.114	- 5.000	107.114
Waarvan juridisch verplicht	100%	100%		100%
Inkomensoverdracht	97.629	94.669	- 5.000	89.669
• TS 17-	24.357	22.800	- 5.000	17.800
– Minderjarige deelnemers bol (R)	24.357	22.800	- 5.000	17.800
• TS 18+	6.952	6.248	0	6.248
– Tegemoetkoming lerarenopleiding (tlo) (R)	6.297	4.833	0	4.833
– Deeltijd vo (R)	655	1.415	0	1.415
• VO 18+	66.320	65.621	0	65.621
– Volwassenenonderwijs (vavo) (R)	5.281	5.683	0	5.683
– Meerderjarige scholieren vo (R)	55.144	54.043	0	54.043
– Meerderjarige scholieren (v)so (R)	4.036	4.585	0	4.585
– STOEB/ALR (NR)	1.859	1.310	0	1.310
Bijdragen aan agentschappen	17.669	17.445	0	17.445
– Dienst Uitvoering Onderwijs (R)	17.669	17.445	0	17.445
Ontvangsten	6.189	4.720	0	4.720
– TS 17- (R)	1.120	1.213	0	1.213
– TS 18+ (R)	935	573	0	573
– VO 18+ (R)	4.134	2.934	0	2.934

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Inkomensoverdrachten

- Het budget wordt per saldo met € 5,0 miljoen verlaagd. Van de regeling tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, vooral gebruikt door minderjarige deelnemers in de bol, wordt minder dan geraamd gebruik gemaakt. Hierdoor vallen de uitgaven lager uit.

Artikel 13. Lesgelden

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	7.000	6.987	0	6.987
Totale uitgaven	7.000	6.987	0	6.987

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e supplettoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2013 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Waarvan juridisch verplicht	100%	100%		100%
Bijdragen aan agentschappen	7.000	6.987	0	6.987
– Dienst Uitvoering Onderwijs (R)	7.000	6.987	0	6.987
Ontvangsten	223.529	219.400	- 5.000	214.400

In de kolom «Mutaties 2^e supplettoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e supplettoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Ontvangsten

Er wordt in 2013 € 5,0 miljoen minder aan ontvangsten lesgeld verwacht.

Artikel 14. Cultuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 14 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e supplettoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2013 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	983.643	944.306	- 90.106	854.200
Waarvan garantieverplichtingen	629.000	629.000	0	629.000
Totale uitgaven	789.155	749.803	- 34.868	714.935
Waarvan juridisch verplicht	96,60%	96,60%		96,9%
Bekostiging	591.637	591.817	- 10.239	581.578
– Culturele basisinfrastructuur	459.177	460.075	6.008	466.083
– Vierjaarlijkse instellingen	326.002	326.900	4.464	331.364
– Vierjaarlijkse fondsen	133.175	133.175	1.544	134.719
– Monumentenzorg	84.145	83.962	- 1.047	82.915
– Archieven incl. Regionale Historische Centra	24.023	24.023	- 1.524	22.499
– Investerings huisvesting rijks gesubsidieerde musea	12.330	12.410	- 12.370	40
– Cultuureducatie met Kwaliteit	10.000	10.000	0	10.000
– Archeologie	1.962	1.347	- 1.306	41
Subsidies	168.277	128.671	- 30.412	98.259
– Verbreden inzet cultuur	3.802	3.802	2.431	6.233
– Internationaal cultuurbeleid (incl. HGIS)	6.464	8.048	- 976	7.072
– Programma bibliotheekvernieuwing	17.836	17.836	91	17.927
– Programma leesbevordering	2.850	2.850	0	2.850
– Programma CRISP	2.375	2.375	0	2.375
– Programma erfgoed en ruimte	8.000	8.000	- 7.385	615
– Programma ondernemerschap	4.337	4.337	- 1.524	2.813
– Specifiek cultuurbeleid	22.613	32.239	- 3.247	28.992
– Regeling frictie- en transitiekosten culturele basisinfrastructuur 2009–2012	100.000	49.184	- 19.802	29.382
Opdrachten	2.351	2.354	0	2.354
– Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis	2.351	2.354	0	2.354
Bijdragen aan agentschappen	23.148	23.219	6.055	29.274
– Nationaal Archief	23.148	23.219	6.055	29.274

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	3.742	3.742	- 272	3.470
- Uitvoering internationale verdragen	2.664	2.664	- 299	2.365
- Uitvoering internationale contributies	1.028	1.028	27	1.055
- Europese samenwerking	50	50	0	50
Ontvangsten	1.945	5.014	1.926	6.940

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Verplichtingen

De verplichtingenraming wordt met € 90,1 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (- € 55,2 miljoen) wordt veroorzaakt door:

- Neerwaartse bijstelling van de verplichtingenraming als gevolg van correctie van de verplichtingenraming van de culturele basisinfrastructuur (* € 21,9 miljoen), de monumentenzorg (- € 30 miljoen) en de verplichtingenruimte van het SIOB, leesbevordering en creatieve industrie (- € 23,1 miljoen);
- Opwaartse bijstelling van de verplichtingenraming voor de meerjarige financiering van de Cultuurkaart (19,6 miljoen).

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

- Het budget van de Vierjaarlijkse instellingen onder de Culturele basisinfrastructuur wordt per saldo met € 4,5 miljoen verhoogd. Dit betreft de prijsbijstelling 2013 op de huisvesting musea van € 2,4 miljoen en een aanpassing in het bevoorschottingsritme van een aantal BIS-instellingen.
- Het budget ten behoeve van decentralisatie huisvesting voormalige Rijksmusea is deels verschoven van 2013 naar 2014 (- € 13 miljoen). Dit is een uitwerking van de voornemens uit de Museumbrief.

Subsidies

- Het budget voor Verbreden inzet cultuur wordt per saldo met € 2,4 miljoen verhoogd. Dit is conform de visiebrief Cultuur beweegt waarin middelen uit het frictiebudget worden bestemd voor de Cultuurkaart.
- Het budget voor Programma erfgoed en ruimte wordt per saldo met € 7,4 miljoen verlaagd. Dit betreft de overboeking naar de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed voor het uitvoeringsplan Erfgoed en Ruimte.
- Het budget voor Specifiek cultuurbeleid wordt per saldo met € 3,2 miljoen verlaagd. Dit betreft voornamelijk een overboeking naar het Nationaal Archief ten behoeve van de digitale collectie.
- Het budget voor de uitvoering van de regeling frictie- en transitiekosten culturele basisinfrastructuur wordt per saldo met € 19,8 miljoen

verlaagd. Dit betreft reallocatie van middelen conform de visiebrief Cultuur beweegt.

Bijdragen aan agentschappen

- Het budget voor het Nationaal Archief wordt per saldo met € 6,0 miljoen verhoogd. Dit betreft voornamelijk een overboeking uit Specifiek cultuurbeleid ten behoeve van de digitale collectie, het uitvoeringsplan Archiefvisie 2020 uit Archieven en Gemeenschappelijk Erfgoed uit Internationaal Cultuurbeleid.

Artikel 15. Media

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 15 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	875.893	878.901	- 6.311	872.590
Totale uitgaven	876.224	879.247	13.689	892.936
Waarvan juridisch verplicht	99,90%	99,90%		99,90%
Bekostiging	871.112	874.135	13.183	887.318
- Publieke Omroep (omroepinstellingen)	743.267	760.098	0	760.098
Landelijke publieke omroep	741.522	758.373	0	758.373
Wereldomroep	0	0	0	0
Regionale Omroep	0	0	0	0
Minderhedenprogramming	1.745	1.725	0	1.725
Bezuiniging Publiek Omroep (nog in te vullen)				0
- Beheertaken landelijke publieke omroep	58.743	59.968	0	59.968
Muziekcentrum voor de Omroep (MCO)	14.277	14.581	0	14.581
Uitzenden en uitzendgereedmaken	23.974	24.463	0	24.463
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG)	20.492	20.924	0	20.924
- Dotaties, bijdragen publieke omroep	30.535	31.043	0	31.043
Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Mediaproducties (Mediafonds)	17.922	18.280	0	18.280
Stimuleringsfonds voor de Pers	2.300	2.300	0	2.300
Filmfonds van de omroep en Telefilm (CoBO)	7.416	7.568	0	7.568
Mediawijsheid Expertisecentrum (Bewust mediagebruik)	2.000	2.000	0	2.000
Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland (OLON)	508	506	0	506
Kabelraden	389	389	0	389
- Dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve (AMR)	37.745	22.181	13.183	35.364
- Overige bekostiging media (uit rente AMR)	500	500	0	500
- Basisinfrastructuur Cultuur 2013-2016	322	345	0	345
Vierjaarlijkse instellingen	322	345	0	345
Subsidies	920	920	0	920
- Subsidies	920	920	0	920
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	4.157	4.157	506	4.663
- Commissariaat voor de Media	4.157	4.157	506	4.663
Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	35	35	0	35
- Uitvoering internationale contributies	35	35	0	35
Ontvangsten	190.500	193.500	0	193.500

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 6,3 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (– € 20,0 miljoen) wordt veroorzaakt door:

- Een bijstelling van de verplichtingenraming als gevolg van een technische bijstelling om aan te sluiten bij de verwachte realisatie (– € 20,0 miljoen).

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor bekostiging wordt per saldo met € 13,2 miljoen verhoogd.

- Enerzijds betreft dit een verhoging van het budget met de wettelijke prijsindex ad € 13,6 miljoen.
- Anderzijds een verlaging van het budget met € 0,4 miljoen. Dit heeft betrekking op twee extra betalingen, die in 2013 zijn gedaan aan het Commissariaat voor de Media, te weten € 80.000 voor frictiekosten en € 341.000 voor aanloopkosten als gevolg van extra te verrichten taken als gevolg van de gewijzigde Mediawet 2008. Hiervoor wordt budget overgeboekt van Bekostiging (onderdeel Algemene Mediareserve) naar Bijdragen aan ZBO's/RWT's.

Artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 16 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	811.107	813.564	71.852	885.416
Totale uitgaven	885.520	887.577	4.488	892.065
Waarvan juridisch verplicht	99,90%	99,90%		99,90%
Bekostiging	699.007	700.630	1.259	701.889
• Hoofdbekostiging	457.994	459.617	1.259	460.876
<i>NWO-wet en WHW</i>				
– NWO	318.158	319.641	1.259	320.900
– KNAW	93.268	93.379	0	93.379
– KB	46.568	46.597	0	46.597
• Aanvullende bekostiging	241.013	241.013	0	241.013
– NWO Talentontwikkeling	169.063	169.063	0	169.063
– NWO STW	10.000	10.000	0	10.000
– NWO Grootschalige researchinfrastructuur	61.950	61.950	0	61.950
Subsidies	105.249	105.683	– 533	105.150
Kaderregeling exploitatiesubsidies onderzoek en wetenschap	42.340	42.340	63	42.403
– LF TUD bibliotheek	7.734	7.734	8	7.742
– Stichting SURF	7.622	7.622	8	7.630
– CPG	520	520	1	521
– Montesquieu Instituut	1.082	1.082	1	1.083
– Max Planck Instituut	1.622	1.622	2	1.624
– NCB	5.343	5.343	6	5.349
– Nationaal Herbarium	1.141	1.141	1	1.142

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
- BPRC	8.895	8.895	24	8.919
- NEMO	3.626	3.626	10	3.636
- STT	236	236	1	237
- NTU/INL	3.203	3.203	0	3.203
- EIB	1.316	1.316	1	1.317
Subsidieregeling St.AAP	1.015	1.015	2	1.017
Kaderregeling subsidiëring projecten t.b.v. onderzoek en wetenschap	61.894	62.328	- 598	61.730
- Kust en zeeonderzoek	2.500	2.500	0	2.500
- Gezondheidsonderzoek	0	0	0	0
- Poolonderzoek	2.942	2.942	0	2.942
- Genomics	40.500	40.500	0	40.500
- Nationale coördinatie	6.312	6.663	0	6.663
- Bilaterale samenwerking	3.750	3.750	- 33	3.717
- Weerstandsverhoging onderzoekinstellingen (CBRN)	1.000	940	- 500	440
- BSIK	0	0	0	0
- GATE	0	0	0	0
- Grootchalige researchfaciliteiten	0	0	0	0
- SURFnet	0	0	0	0
- NCB biodiversiteit	0	0	0	0
- ITER-2	0	0	0	0
- Hersenen en Cognitie	3.900	3.900	0	3.900
- overig	990	1.133	- 65	1.068
Bijdragen aan agentschappen	297	297	0	297
- Dienst Uitvoering Onderwijs	297	297	0	297
Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	80.487	80.487	3.762	84.249
- EMBC	760	760	0	760
- EMBL	4.500	4.600	0	4.600
- ESA	29.562	29.562	230	29.792
- CERN	37.065	37.065	3.632	40.697
- ESO	8.600	8.500	- 100	8.400
Bijdragen aan medeoverheden	480	480	0	480
- Nationaal contactpunt Kaderprogramma	480	480	0	480
- Kenniswerkers	0	0	0	0
Ontvangsten	101	101	4.990	5.091

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 71,9 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 67,4 miljoen) wordt veroorzaakt door:

- Diverse mutaties waarvan de verplichtingen in 2013 worden aangegaan en de uitgaven in 2014 plaatsvinden (€ 33,4 miljoen).
- In 2013 worden er minder verplichtingen aangegaan in verband met de subsidietaakstelling (- € 9,4 miljoen).
- Bijstelling van de verplichtingenraming om aan te sluiten bij de verwachte realisatie van de verplichtingen 2013 (€ 43,3 miljoen).

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

- Het budget voor NWO wordt met € 1,3 miljoen verhoogd in verband met een aanvullende toekenning ten behoeve van het Nationaal Regieorgaan onderwijsonderzoek.

Bijdragen aan (inter)nationale organisaties

- Het budget voor internationale organisatie wordt met € 3,7 miljoen verhoogd in verband met de wettelijk verplichte prijsbijstelling en in verband met de tegenvallende wisselkoers van de van de Zwitserse Frank.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 4,9 miljoen verhoogd in verband met een ontvangst van het Ministerie van Economische Zaken met betrekking tot de eindafrekening van de Kenniswerkersregeling.

Artikel 25. Emancipatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 25 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e supplettoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2013 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	7.620	6.566	6.992	13.558
Totale uitgaven	15.494	15.934	- 2.499	13.435
Waarvan juridisch verplicht	54%	72%		72%
Bekostiging	4.460	4.460	- 312	4.148
Kennisinfrastructuur	4.460	4.460	- 312	4.148
- Vrouwenemancipatie	3.260	3.260	- 312	2.948
- LHBT	1.200	1.200	0	1.200
Subsidies	9.246	10.196	- 2.637	7.559
Subsidieregeling emancipatieprojecten	0	0	0	0
- Vrouwenemancipatie	0	0	0	0
Wet Overige OCW-subsidie	0	0	0	0
- Vrouwenemancipatie	0	0	0	0
- LHBT	0	0	0	0
Subsidieregeling emancipatie	2.558	2.558	- 226	2.332
- Vrouwenemancipatie	2.322	2.322	- 187	2.135
- LHBT	236	236	- 39	197
Subsidieregeling emancipatie 2011	6.058	7.008	- 2.413	4.595
- Vrouwenemancipatie	2.845	3.378	- 1.975	1.403
- LHBT	3.213	3.630	- 438	3.192
Regeling sociale veiligheid LHBT jongeren op school	630	630	2	632
- LHBT	630	630	2	632
Opdrachten	1.127	1.127	450	1.577
- Vrouwenemancipatie	489	489	349	838
- LHBT	638	638	101	739
Bijdragen aan agentschappen	151	151	0	151
- Dienst Uitvoering Onderwijs	151	151	0	151
Bijdragen aan mede-overheden	510	0	0	0
Gemeentefonds BZK	510	0	0	0

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
- Vrouwenemancipatie	320	20	- 20	0
- LHBT	190	- 20	20	0
EL&I Talent naar de Top	0	0	0	0
- Vrouwenemancipatie	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 7,0 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 9,5 miljoen) wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Bijstelling van de verplichtingenraming als gevolg van aangaan van de verplichtingen kennisinfrastructuur in 2013 met kasjaren 2014 en 2015 (€ 8,3 miljoen).

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Subsidies

- Het budget voor de Subsidieregeling emancipatie 2011 wordt per saldo met € 2,4 miljoen verlaagd. Dit komt omdat vanaf 2014 op dit budget € 1,5 miljoen wordt bezuinigd en er zodoende in 2013 minder meerjarige projecten gehonoreerd kunnen worden. Daarnaast is er sprake van reeds aangegane verplichtingen die niet meer in 2013 tot betaling komen maar in latere jaren.

2.3 Niet-beleidsartikelen

Artikel 91

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 91 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	- 818	200.708	- 200.708	0
Uitgaven	- 818	200.708	- 200.708	0
• Loonbijstelling	0	0	0	0
• Prijsbijstelling	0	0	0	0
• Nader te verdelen	- 818	200.708	- 200.708	0
Ontvangsten	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Uitgaven

Toelichting per instrument:

- Het budget «Nader te verdelen» wordt met € 200,7 miljoen verlaagd. Dit betreft de inzet van de eindejaarsmarge ter dekking van:
  - overlopende verplichtingen uit 2012 (– € 20,8 miljoen),
  - de wettelijk verplichte prijsbijstelling voor 2013 (– € 67,8 miljoen), en
  - additionele middelen uit het Nationaal Onderwijsakkoord (NOA) om in het primair en voortgezet onderwijs de instellingen in de gelegenheid te stellen jonge leraren in dienst te houden en te nemen (– € 112,1 miljoen).

Artikel 95. Apparaatskosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 95 (bedragen x € 1.000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (1)	Stand 1e suppletoire begroting + ISB 2013 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2013 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2013 (4)=(2+3)
Verplichtingen	245.973	250.577	11.954	262.531
Uitgaven	245.973	250.577	11.954	262.531
Personele uitgaven	153.217	154.977	3.285	158.262
<i>Waarvan</i>				
– eigen personeel	136.600	137.717	3.262	140.979
– externe inhuur	6.300	6.838	23	6.861
Materiële uitgaven	92.756	95.600	8.669	104.269
<i>Waarvan</i>				
– eigen personeel	21.844	22.855	– 29	22.826
– externe inhuur	31.802	32.677	0	32.677
Ontvangsten	567	567	0	567

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2013» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2013 + ISB» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting mutaties:

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Personele uitgaven

- Het budget voor personele uitgaven wordt per saldo met € 3,3 miljoen verhoogd. Hiervan is € 2,6 miljoen toegevoegd aan het budget van de Inspectie van het Onderwijs ten behoeve van de intensivering van het

toezicht. Tevens is de jaarlijkse bijdrage van het Ministerie van Economische Zaken voor de Adviesraad Wetenschap en Technologie ad € 0,7 miljoen toegevoegd.

Materiële uitgaven

- Het budget voor materiële uitgaven wordt per saldo met € 8,7 miljoen verhoogd. Hiervan is € 8,6 miljoen toegevoegd aan het budget van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed(RCE) ten behoeve van de volgende onderdelen:
  - Uitvoering van de Visie Erfgoed en Ruimte (€ 7,1 miljoen) waarvoor de RCE vanaf 2013 verantwoordelijk is;
  - Uitvoeringsplan verbeterpunten evaluatie archeologie (Malta) (€ 1,2 miljoen);
  - Uitvoering van diverse activiteiten in het kader van werelderfgoed (€ 0,3 miljoen).